

Micro, petita i mitjana
empresa de Catalunya

L'ORGANITZACIÓ PREVENTIVA DE LA TEVA EMPRESA

Amb el suport del Departament d'Empresa i Treball:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Treball

a la feina **cap risc**

CONTINGUT DE LA GUIA

INTRODUCCIÓ.....	3
ASSUMPCIÓ PERSONAL PER LA PERSONA EMPRESÀRIA.....	4
DESIGNACIÓ D'UNA O MÉS PERSONES TREBALLADORES.....	5
SERVEIS DE PREVENCIÓ: CONSTITUCIÓ O CONCERTACIÓ.....	6
SERVEI DE PREVENCIÓ PROPI.....	7
SERVEI DE PREVENCIÓ ALIÈ.....	8
SERVEI DE PREVENCIÓ MANCOMUNAT.....	9

INTRODUCCIÓ

Correspon a les empreses establir l'organització preventiva, ja sigui amb mitjans propis i/o externs, depenent de les característiques de l'empresa, del tipus d'activitat i de la grandària de la plantilla.

L'empresa ha de triar un dels següents models organitzatius, previstos per la normativa, per tal de dur a terme les activitats preventives:

- Per assumpció personal per la persona empresària
- Designant una o diverses persones treballadores
- Constituint un servei de prevenció propi (SPP)
- Concertant tota o una part de l'acció preventiva amb un servei de prevenció aliè (SPA).
- Constituint un servei de prevenció mancomunat (SPM).

A continuació ho expliquem amb més detall:

ASSUMPCIÓ PERSONAL PER LA PERSONA EMPRESÀRIA

L'empresari podrà desenvolupar personalment l'activitat preventiva, exceptuant la vigilància de la salut dels treballadors, que l'haurà de realitzar obligatòriament a través d'una de les altres modalitats d'organització preventiva previstes a la normativa. Per assumir la PRL la persona empresària l'empresa haurà de complir els següents requisits:

- Que l'empresa tingui fins a 10 persones treballadores, o fins a 25 si només té un centre de treball.
- Que la persona empresària treballi habitualment en el centre de treball.
- Que la persona empresària disposi del nivell de capacitació corresponent a les funcions de prevenció de riscos laborals que vulgui desenvolupar.
- Que no siguin activitats preventives relatives a la vigilància de la salut dels treballadors.
- Que no desenvolupi activitats perilloses incloses en l'annex I del RD 39/1997 Reglament dels Serveis de Prevenció.

En l'annex I del RD 39/1997 RSP figuren les següents activitats perilloses:

- Exposició a radiacions ionitzants en zones controlades.
- Exposició a agents tòxics i molt tòxics (categories 1, 2 i 3) i, particularment, cancerígens, mutàgens o tòxics per a la reproducció (Cat. 1A i 1B).
- Activitats en què intervenen productes químics d'alt risc.
- Exposició a agents biològics dels grups 3 i 4.
- Fabricació, manipulació i utilització d'explosius i pirotècnia.
- Mineria a cel obert i d'interior, i sondejors en superfície terrestre o en plataformes marines.
- Immersió sota l'aigua.
- Obres de construcció, excavació, moviments de terres i túnels amb el risc de caiguda des d'alçada o de quedar soterrat.
- Indústria siderúrgica i en la construcció naval.
- Producció de gasos comprimits, líquats o dissolts o utilització significativa d'aquests.
- Treballs que produeixin concentracions elevades de pols silícia.
- Treballs amb riscos elèctrics en alta tensió.

DESIGNACIÓ D'UNA O MÉS PERSONES TREBALLADORES

La persona empresària podrà designar una o diverses persones treballadores de la seva empresa perquè assumeixin les activitats preventives si es donen els requisits següents:

- Que l'empresa tingui un màxim de 500 persones treballadores, excepte que l'empresa tingui més de 249 persones treballadores i la seva activitat estigui inclosa en l'annex I del RD 39/1997 RSP.
- Que les persones treballadores designades disposin del nivell de capacitació corresponents a les funcions de PRL que vagin a desenvolupar.
- Que el nombre de persones treballadores designades i els mitjans posats a disposició siguin els necessaris per dur adequadament les funcions: temps disponible per realitzar les activitats, recursos materials...

Les persones treballadores designades, a més a més de disposar de la capacitació formativa reglamentària, han de tenir altres capacitats que li permetin realitzar les seves funcions de forma eficaç; principalment, capacitats de gestió de les relacions interpersonals, de direcció i de lideratge.

Les activitats preventives que no puguin assumir les persones treballadores designades les ha de realitzar l'empresa mitjançant la constitució d'un SPP o la contractació d'un o més SPA.

No serà obligatòria la designació de persones treballadores designades quan la persona empresària:

- Realitzi personalment l'activitat preventiva.
- Hagi recorregut a un servei de prevenció aliè.
- Hagi constituït un servei de prevenció propi.

Tot i que es compleixin els requisits per a l'assumpció per la persona empresària o per a la designació d'una o més persones treballadores, l'autoritat laboral pot obligar l'empresa a constituir un servei de prevenció propi o concertar un servei de prevenció aliè sobre la base de les circumstàncies concretes de l'empresa, com podrien ser la freqüència i la gravetat de la seva sinistralitat.

SERVEIS DE PREVENCIÓ: CONSTITUCIÓ O CONCERTACIÓ

El servei de prevenció és el conjunt de mitjans humans i materials necessaris per realitzar les activitats preventives amb la finalitat de garantir la protecció de la salut de tots els treballadors, assessorant els integrants de l'empresa i donant-los suport. Actuen de forma interdisciplinària i hi intervenen diferents especialitats preventives: seguretat en el treball, higiene industrial, ergonomia i psicociologia aplicada i medicina en el treball.

En tots els casos, per a la seva constitució, cal l'acreditació de l'autoritat laboral i l'aprovació de l'autoritat sanitària quant als aspectes sanitaris.

Els mitjans humans i materials emprats pel servei de prevenció tindran un caràcter interdisciplinari, i s'adequaran a:

- La mida de l'empresa.
- Els tipus de riscos.
- La distribució de riscos.

Les competències o funcions dels serveis de prevenció, ja siguin serveis propis o aliens, són aquelles que estan relacionades amb l'acció preventiva en l'empresa. Segons l'art. 31.3 de la Llei 31/1995 PRL, tenen les funcions següents, entre d'altres:

- Disseny, implantació i aplicació del pla preventiu integrant-lo en l'empresa.
- Avaluació dels factors de risc.
- Planificació de la prevenció i prioritització de les mesures preventives i vigilància de la seva eficàcia.
- Impartició d'informació i formació als treballadors.
- Implantació de primers auxilis i dels plans d'emergència.
- Vigilància de la salut dels treballadors.
-

D'altra banda, els tipus de serveis preventius poden ser:

- Servei de prevenció propi (SPP).
- Servei de prevenció aliè (SPA).
- Servei de prevenció mancomunat (SPM).

SERVEI DE PREVENCIÓ PROPI

El servei de prevenció propi (SPP) es constitueix amb personal de l'empresa, i se sotmetrà a una auditoria prèvia. Hi ha obligatorietat de constituir un servei de prevenció propi quan l'empresa:

- Tingui més de 500 persones treballadores.
- Tingui entre 250 i 500 persones treballadores i s'hi desenvolupin activitats perilloses.
- Ho decideixi l'autoritat laboral per raó de la perillositat de l'activitat o per la freqüència de la sinistralitat, sempre que no es concerti un servei de prevenció aliè.

Quina ha de ser l'organització del SPP?

- El servei de prevenció propi constituirà una organització específica a la qual els seus components hauran de dedicar-se en exclusivitat.
- Disposarà de les instal·lacions i els mitjans humans i materials necessaris.
- Tindrà, com a mínim, dues especialitats o disciplines preventives pròpies del nivell superior. Els experts actuaran de manera coordinada segons el que preveuen els protocols d'actuació o altres mitjans que coordinen objectius, procediments i competències.
- Han de tenir tècnics suficients per dur a terme les funcions dels nivells bàsic i intermedi.
- Quan determinades activitats preventives no siguin assumides pel servei de prevenció propi, seran dutes a terme pels serveis de prevenció aliens.
- Si assumeixen l'especialitat de medicina del treball, els serveis sanitaris han de ser aprovats i registrats per l'autoritat sanitària.
- Faran la memòria i la programació anual del servei de prevenció, que estarà a disposició de les autoritats laborals i sanitàries i del comitè de seguretat i salut.

Ens quins casos els SPP estan exemptes de l'auditoria prèvia?

- Empreses de fins a 50 persones treballadores i que l'activitat no estigui inclosa en l'annex I del RD 39/1997 RSP.
- Que desenvolupin les activitats preventives amb recursos propis i en les quals l'eficàcia del sistema preventiu resulti evident sense necessitat de recórrer a una auditoria pel limitat nombre de persones treballadores i l'escassa complexitat de l'activitat preventiva. En aquest cas, l'obligació d'auditar se substituirà per la remissió a l'autoritat laboral d'una notificació sobre la concurrència de les causes que fan innecessària l'auditoria. No obstant això, l'autoritat laboral podrà requerir la realització d'una auditoria, a la vista de les dades de sinistralitat de

l'empresa o del sector o de la perillositat de les activitats desenvolupades o la inadequació del sistema de prevenció.

SERVEI DE PREVENCIÓ ALIÈ

Els serveis de prevenció aliens (SPA) són entitats especialitzades degudament acreditades per l'autoritat laboral per poder prestar determinats serveis preventius a les empreses. Els SPA degudament acreditats quedaran inscrits en un registre de les comunitats autònomes.

Les empreses recorreran a un SPA quan:

- La designació de persones treballadores sigui insuficient, sense tenir la obligació de constituir un servei propi.
- Malgrat que l'autoritat laboral decideixi que ha de constituir un servei de prevenció propi, l'empresa opti, a més, per concertar un servei de prevenció aliè.
- Es produeixi únicament una assumpció parcial de l'activitat preventiva en els supòsits d'assumpció personal de la persona empresària o de designació de persones treballadores.

Quines són les obligacions prèvies de les persones empresàries abans de la concertació de l'activitat preventiva a un SPA?

- S'ha de consultar la Representació Legal de les persones treballadores (persones delegades de prevenció) abans de concertar aquests serveis.
- El comitè de seguretat i salut de l'empresa ha d'acordar els criteris que es consideraran per seleccionar l'entitat.

Quins són els requisits de les entitats especialitzades per poder actuar com a SPA?

- Disposar de l'organització, les instal·lacions, el personal i els equips necessaris.
- Constituir una garantia que cobreixi les seves possibles responsabilitats.
- Estar desvinculada de l'empresa que la contracta de qualsevol relació diferent de la de SPA. Sense aquest requisit no es pot garantir la imparcialitat del SPA en les seves funcions.
- Assumir directament les funcions objecte de la concertació. Malgrat això, els SPA poden subcontractar a altres empreses o especialistes la realització de certes activitats preventives que requereixin coneixements especials o instal·lacions complexes.

De quins recursos humans ha de disposar un SPA per a poder actuar com a tal?

- De totes les especialitats preventives: seguretat en el treball, higiene industrial, ergonomia i psicociologia aplicada i medicina del treball.
- Comptar com a mínim amb un metge especialista en medicina del treball o d'un diplomad en medicina d'empresa i d'un auxiliar tècnic sanitari o diplomad universitari en infermeria d'empresa. Per a cadascuna de les altres especialitats, disposar com a mínim d'un tècnic qualificat per desenvolupar les funcions de nivell superior.
- Disposar, en funció de les característiques i del nombre d'empreses concertades, del personal necessari per portar a terme les funcions de nivell bàsic i intermedi.

Quines són les funcions dels serveis de prevenció aliens?

- Assessorament i suport a l'empresa. En aquests tipus de funcions d'assessorament i suport, el servei de prevenció no és l'òrgan encarregat d'aplicar les recomanacions, sinó que la responsabilitat de posar en pràctica les recomanacions correspon a la persona empresària.
- Desenvolupament i execució de les activitats concertades: disseny preventiu dels llocs de treball, identificació i avaluació dels riscos, plans de prevenció, plans de formació, vigilància de la salut i altres activitats concertades.

SERVEI DE PREVENCIÓ MANCOMUNAT

El servei de prevenció mancomunat (SPM) es pot formar quan diverses empreses desenvolupin les seves activitats en un mateix centre de treball, edifici, centre comercial, polígon industrial o àrea geogràfica limitada. També pot constituir-se entre empreses del mateix grup empresarial o entre empreses del mateix sector productiu.

Les empreses obligades a constituir un Servei de Prevenció Propi no podran formar part d'un SPM constituït per empreses del mateix sector.

Quins requisits s'han de complir per establir un SPM?

- Les empreses afectades han de consultar prèviament els representants dels treballadors.
- Cada comitè de seguretat i salut de les empreses afectades ha d'acordar les seves funcions.
- Ha de tenir la consideració de servei propi per a cadascuna de les empreses que el constitueixin.
- Ha de formalitzar-se l'acord entre les diferents empreses incloent les dades establertes per l'Administració competent i comunicar-ho amb caràcter previ a l'autoritat laboral del territori on es trobin les instal·lacions principals del SPM.
- El SPM que es constitueixi ha de disposar almenys de tres de les disciplines de la prevenció.